

Stockholm den 31 augusti 2018

R-2018/0930

Till Justitiedepartementet

Ju2018/02809/L7

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 15 maj 2018 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Anpassning av lagen om passagerarregister till EU:s dataskyddsreform (Ds 2018:12).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot förslagen i promemorian, med följande tillkommande synpunkter.

Synpunkter

Lagens tillämpningsområde

Som framgår av promemorian kan både brottsdatalagen och dataskyddsförordningen bli tillämpliga när Polismyndigheten behandlar personuppgifter enligt lagen om passagerarregister. Detta till följd av att Polismyndighetens behandling av uppgifterna i registret kan avse såväl brottsbekämpning som migrationskontroll. Enligt promemorian är det myndigheten och den handläggande tjänstemannen som i varje enskilt fall får avgöra vilket ändamål uppgifterna behandlas för, och därmed vilket regelverk som den individuella behandlingen lyder under. Advokatsamfundet vill framhålla att det finns potentiella brister med en sådan ordning. Att ta ställning till behandlingens ändamål, och huruvida ändamålet är brottsbekämpning eller inte, kan kräva ingående rättsliga överväganden. Om bedömningen ska göras från fall till fall av olika personer hos Polismyndigheten finns risken att olika personer kommer att komma till olika slutsatser

gällande en viss behandlings ändamål och därmed vilket regelverk som gäller. Förutom de svårigheter som detta kan medföra för Polismyndigheten, som på grund av olika bedömningar kan få det svårt att utföra behandlingen på ett regelmässigt sätt, finns det en risk för att de rättigheter som enligt lagstiftningen ska tillkomma de registrerade undergrävs på grund av oklarheter beträffande vilket regelverk som gäller för behandlingen. En ordning där det står klart vilket regelverk som gäller för personuppgiftsbehandling skulle därför vara att föredra. En sådan lösning skulle exempelvis kunna åstadkommas genom att behandlingen enligt lagen om passagerarregister renodlas på så sätt att lagen endast används för migrationskontroll, vilket skulle innebära att bara dataskyddsförordningen och inte brottsdatalagen skulle gälla för behandlingen. De brottsbekämpande ändamål för vilka Polismyndigheten vill behandla passageraruppgifter, kan i stället tillgodoses av den nystiftade lagen (2018:1180) om flygpassageraruppgifter i brottsbekämpningen. Detta skulle visserligen innebära att passageraruppgifter bara behandlades för brottsbekämpande ändamål vid fall av terroristbrott och annan grov brottslighet (PNR-direktivet artikel 1). Med hänsyn till det ingrepp i den personliga integriteten, som behandling av passageraruppgifter utgör, vore det dock ett väl avvägt uttryck för proportionalitetsprincipen om mindre allvarlig brottslighet inte skulle kunna motivera behandling av passageraruppgifter (jfr Advokatsamfundets yttrande över SOU 2017:57 [Ju 2017/05570/L4]).

Rätten till invändning enligt dataskyddsförordningen

Enligt promemorian ska invändningsrätten inte gälla beträffande behandlingen av personuppgifter i passagerarregistret. Begränsningar i rätten till invändning kan enligt dataskyddsförordningens artikel 23.1 införas i nationell lagstiftning om det, utöver vissa andra förutsättningar, är nödvändigt i syfte att säkerställa en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse. Enligt promemorian ”måste [en begränsning av invändningsrätten] anses utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i syfte att säkerställa ett viktigt mål av generellt och allmänt intresse” (s. 33). Advokatsamfundet kan dock inte se hur en invändning från en registrerad skulle äventyra de syften för vilka uppgifterna i passageraregistret behandlas. Att en sådan invändning i normalfallet inte skulle kunna tillmötesgå är inte ett giltigt skäl till att invändningsrätten begränsas. Advokatsamfundet ifrågasätter därför nödvändigheten av en sådan begränsning.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg